

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 6 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrť leta 2 kroni, katera naj se pošlje: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Nove volitve.

Kakor že zadnjič povedano, vršijo se nove državnozbornske volitve v mesecu januarju 1901. Volitev po občinah bo pravočasno naznanjena. Volilni možje pa se snidejo, da oddajo svoje glasove za poslance v to izbranih volilnih krajih.

Volilni možje za splošno volilno skupino (V. kurija) volijo dne 3. januarja. Slovenci volimo v tej skupini enega poslanca. Volilni kraji so: 1. Celje za okraje Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško in Šoštanj. 2. Konjice za okraj Konjice. 3. Slovenjigradec za okraj Slovenjigradec. 4. Ptuj za okraje Ptuj, Ormož in Št. Lenart. 5. Rogatec za okraje Rogatec in Šmarje. 6. Brežice za okraje Brežice, Kozje in Sevnica. 7. Ljutomer za okraje Ljutomer in Gor. Radgona. Gledé okrajev Marnberg, Maribor in Slov. Bistrica še pride odločilo. Vsekakor pa bodo Slovenci zahtevali mirnega in pravičnega poslanca, ako oddajo v teh treh okrajih svoje glasove za nemškega poslanca zaedno z nemškimi okraji Feldbach, Radgona in Deutsch-Landsberg.

Volilni možje za kmečke občine volijo dne 8. januarja v nastopnih volilnih krajih: I. 1. Maribor za Maribor in Slov. Bistrica. 2. Konjice za okraj Konjice. 3. Slov. Gradec za Slov. Gradec in Marnberg. Ti trije volilni okraji volijo enega poslanca (dosedaj profesor g. Fr. Robič). II. 1. Ptuj za okraje Ptuj, Ormož, Sv. Lenart. 2. Rogatec za okraje Rogatec in Šmarje. 3. Ljutomer za Ljutomer in Gor. Radgona. Ti trije volilni okraji volijo enega poslanca (dosedaj g. dr. Lavoslav Gregorec). III. 1. Celje za okraje Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško in Šoštanj. 2. Brežice za okraje Brežice in Sevnica. Ta dva okraja volita enega poslanca (dosedaj g. vitez Hugo Berks).

Volilni možje iz skupine mest in trgov, volijo poslance dne 11. januarja ter so jim določeni volilni kraji: 1. Maribor, Slov. Bistrica, Slov. Gradec, Muta, Marnberg, Vuzenica, Ptuj, Sv. Lenart, Ormož, Ljutomer in Središče volijo enega poslanca. Slovenci dosedaj v tej skupini nismo postavljali svojega kandidata. 2. Celje, Žalec, Vitanje, Vojnik, Laško, Mozirje, Gornjigrad, Ljubno, Vransko, Rogatec, Šmarje, Brežice, Sevnica, Kozje, Konjice in Šoštanj volijo enega poslanca. V tej skupini smo postavili Slovenci pred tremi leti svojega kandidata v osebi g. dr. Juro Hrašoveca, ki je dobil 508 glasov, žal, da ga je nemški kandidat dr. Pommer s 136 glasovi izpodrinil. Upajmo letos boljše sreče!

Naši klevetniki!

Stara resnica je, da naši narodni nasprotniki bodisi na nemški, bodisi na laški strani niso ravno izbirčni v sredstvih, s katerimi se bojujejo proti nam. Čim zavržnejše je orožje, tem ljubše jim je, tem hujši tem neznosnejši je nam vsiljen boj. V preteklih časih se je Slovenec boril proti sovragom svojim z mečem, s cepcem in koso v roki in zmagoval je. Dandanes se mora boriti zoper zvijačo, laž, podlost, obrekovanje in surovo silo. To je orožje v rokah naših nasprotnikov; zoper tako orožje mora nastopati odkritost, poštenost slovenska. Neenake sile, neenako orožje — to je znak ljutega narodnostnega boja. Če v tem boju ne obupamo, če ne zmečemo puške v koruzo, temu vzrok je pač nemoteno zaupanje v našo sveto in pravično stvar, katera končno mora zmagati. Nasprotniku pa je treba le semtertja strgati krinko raz obraz in nepošteno krivično ravnanje njegovo se pokaže v vsej sramotni goloti.

Hočemo navesti le en slučaj, ki je sicer samo eden izmed tisočih, ki pa je tem zanimivejši, ker se je zgodil prav v zadnjem času in kateremu je bila resnica takoj za petami z brez obzirnim razkrinkanjem.

Pretekli teden je prinesla graška tetka „Tagespost“ brzojavno poročilo sledeče vsebine: „dvajsetletni Johann Lampertz, baje gojenec kadetne šole, je predvčerajšnjim (9. t. m.) v Rottenmann čevljarskega pomočnika s svojim bajonetom tako težko ranil, da je leta kmalu na to umrl. Lampertz je v kavarni na izziva-joči način prepeval slovenske pesmi, gostje so mu zapovedali, da mora mirovati, on pa je v svoji jezi rabil orožje ter z njim sunil nedolžnega in na prepiru neudeleženega čevljarskega pomočnika.“ Tako je zaklepetala brezobza graška klepetulja in za njo so klepetale svoj: „saj sem rekla, saj sem rekla“ njene posestrine od „vahrtarce“ pa gori do „Neue Freie Presse“. Ne da bi se bili prepričali ti vzorni časopisi, jeli in koliko je resnice na pripovedki, obdolžili so brezobzirno dvajsetletnega mladeniča groznega hudodelstva. Po mnenju teh ljudi pa je le Slovenec zmožen takega hudodelstva in zato so brž tega Lampertza napravili v Slovenca, kateri je izzival s slovenskimi pesmami.

Kake tri dni pozneje, pa je bilo čitati v „Neue Freie Presse“ obširno pojasnilo v napominani zadevi. Dopisnik, kateri je v tej zadevi očitno izbornou poučen, pravi, da je Lampertz res gojenec kadetne šole, da je član znane dunajske nemške rodbine, katera vsa se nahaja v Rottenmannu na počitnicah in da niti on niti njegovi stariši in bratje ne znajo ne besedice slovenski, kamo li, da bi mladi Lampertz prepeval slovenske pesmi. Kadet Lampertz je bil brez vsega povoda napaden, med napadalci se

LISTEK.

Škocijanske jame.

(Piše J. Zabukovšek.)

Kraški svet raztezajoč se od ljubljanskega barja do tržaškega ozemlja, in od notranjskih gozdnatih gorá do onkraj kamnite in nerodovitne Čičarije, ima brez dvoma največ jam v Evropi. Vzbuja že ta izvenredna množina jam in votlin, dolin in prepadov zanimanje prijatelja narave, tedaj se mora naravnost čuditi, ako opazuje njeno čudovito raznoterost, njeno včasih gorastno prostornost, njeno skoro neizčrpno slikovitost in tuintam naravnost bajeslovno okrasbo z na novo nastalimi kamenitimi tvorbami. Tu najde obilico z ledom napolnjenih votlin, vodnih žrel, jam s kapniki, pozemskih jezerskih odtokov in celih podzemskih rečnih tokov.

Svetovnoznana je podzemska Vilina palača v postojnski jami, manj znana, toda nič manj občudovanja vredna je velika vodna votlina, v kateri se združujejo odtoki Cerkljskega jezera s Pivko, ki pridejo pozneje na dan pod imenom Unec in se, zapustivši zemeljsko površje, blizu vasi Jakobovič pri Vrhniki vnovič prikažejo kot Ljubljanska.

Postojnska jama, Windischgrätzove jame, jame pri Velikem otoku in Divači, kakor tudi Friderikova ledena votlina na Kočevskem in nebroj drugih zaslužijo vsled svoje krasote in raznovrstnosti, da se jih ogleda.

Kdor je videl n. pr. le Postojnsko jamo, menil bi, da je glede podzemске krasote ne pre kosi nobena druga. In vendar je še vrsta jam, ki očarajo opazovalca s svojo grandioznostjo, s svojimi imponantnimi višinami in globočinami, z velikanško razsežnostjo svojih visoko obokanih, od vodnega šumenja odmevajočih prostorov, kojih številni bobneči slapovi in znatne brzice, kakor tudi lepota bližnje okolice ostavljajo v človeku mogočen in trajen vtis. To so Rečne jame pri Škocijani. Jame sicer niso bile znane, toda obiskoval jih ni dolgo let nihče, ker so bile skoro nepristopne.*

Stoprav leta 1823 dal je za Kras mnogo zaslužni dež. svetnik Tominc iz Sežane napraviti stopnice do Velike doline. Nato je prihajalo vsako leto mnogo izletnikov semkaj, katerim je posestnik Ločnih mlinov, g. Josip Mohorčič, vsikdar z besedo in dejanjem pri takratnih težkočah

* Glede zgodovinskih podatkov ravnal sem se deloma po napisih v jamah, deloma po brošurici „St. Canzianer Grotten“, spisal P. A. Pász, nekaj pa mi jih je povedal vodnik.

drage volje pomagal. Toda to še ni zadostovalo. Obiskovalci jam mogli so priti k večjemu do jezera v dolini, ogledati si stransko jamo in nekaj slapov. Vsled tega, kakor tudi vsled pomanjkanja prenočišč in oskrbovališč se je število obiskovalcev vedno manjšalo. In gotovo bi bile te zanimive jame zopet za več let pozabljene, da se ni zanje pobrinila primorska sekcija nemškega in avstrijskega planinskega društva, ki je v teku 10 let vse jame preiskala, večinoma jih odkrila in ob strmih pečinah napravila povsod lepe in dobre poti in mostove.

K Škocijanskim jamam se pride najprej iz Divače in sicer se dosepe tja v trideset ur. Za novince najpripravnejša pot v jame je takozvana normalna pot, za katero se potrebuje tri do četeri ure. Prične pa pri dobro znani Gombačevi gostilni s potom planinskega društva, ki pelje nagibajoč se polagoma k čeri deleči celo kotlino v dva dela, v veliko in malo dolino in se združita s staro, sedaj popolnoma prenovljeno potjo. Med potom greš mimo Mariničeve ogledovalnice, od koder se nudi prav poučen vpogled v malo dolino, potem mimo Müllerjeve ogledovalnice, najvišje črte točke, od koder vidiš celo kotlino z vsemi podrobnostmi. Dalje po stopni-

je odlikoval posebno zabodeni čevljar; v najsilnejšem silobranu je potegnil kadet bajonet ter z njim sunil svojega napadalca. Njegov oče, ki je bil tudi na lici mesta, je prosil in rotal napadalce, a vse ni nič izdalo. Končno pravi dopisnik, da ta in enaki dogodki Rottenmanna, mimogrede rečeno, čisto nemškega kraja, pač ne priporočajo kot letovišča, kamor bi človek hodil na — počitnice.

Tako poroča židovska „Neue Freie Presse“. Bila je toliko poštena, da je resnici na ljubo konstatovala dogodek tako, kakor se je v resnici vršil. Obžalovala prejšnjega obrekovanja ni in to od nje tudi ne pričakujemo. Slovenci smo dobili zadoščenje v tem, da se je zapisala gola resnica, saj je s tem klevetnikom našim krinka sama padla z obraza.

Bodo li pa temu židovskemu dunajskemu časopisu v konstatovanju resnice sledili naši domači nemški časopisi? Bodo li tako hitro, kakor so razbojnali v svet obrekovanje, taisto tudi preklicali, ne — preklicati je preveč zahtevano — samo zapisali resnico? Dvomimo na tem. Prepričani smo, da bodo z resnico mirno ostali doma, in ljudje, katerim so „Tagespošta“ in listi ednake baže pravi evangelij, bodo do svoje smrti uverjeni, da je slovensk mladenič učinil hudodelstvo, dasi je on samo s slovenskim petjem izžival mirne ljudi. Taka je pač morala naših nasprotnikov; četudi so v trdni veri, da nam delajo krivico, pa si mislijo: „semper aliquid haeret“ — nekaj že obvisi!

Celjske in štajarske novice.

(Nemško-slovenska gimnazija v Celju.) Za vstop v I. razred se je prijavilo 78 učencev, od katerih je bilo sprejetih 60. Pomožnim učiteljem na tej gimnaziji je imenovan proforski kandidat g. Hinko Vodnik.

(Zborovanje rudarskega in fužinarskega društva.) Dne 22., 23. in 24. t. m. priredi rudarsko in fužinarsko društvo za Štajarsko in Koroško v Celju glavno in potovalno zborovanje. V soboto 22. t. m. zvečer je prijateljski večer pri „Slonu“. V nedeljo dopoldne zborovanje, popoldan banket, popoldan izleti v okolico in zvečer koncert. V ponedeljek 24. t. m. obiščejo udeležniki fužine v Štoréh in cinkarno v Celju ter premogokope v Hrastniku, Trbovljah in Velenju.

(Ali je porotniku treba znati drugi deželni jezik?) Med porotniki v naši pravdi je bil tudi tukajšnji klobasar g. Payer, ki je sam izpovedal, da ne razume slovensko. Vsled tega je predlagal zagovornik g. dr. Vrečko njegovo odklonitev. Sodni predsednik je to zahtevo zavrgel, češ, da § 306 k. pr. reda ne govori za njegovo odklonitev. Obravnava se je vršila slovensko, priče so slovensko izpovedale in tudi zagovor je bil le slovenski. Mož je slišal le nemško obtožnico. Mi se bodemo na ta § odločno sklicevali, ako se odklonijo naši možje iz porotniškega

imenika le radi tega, ker bi ne znali nemško. Kar je za ednega dobro, mora biti tudi za drugega prav!

(Slovensko stenografsko društvo s sedežem v Celju.) Pravila tega društva, katero se je osnovalo lansko leto pri shodu slovenskih stenografov v Žalcu, je sedaj c. kr. namestništvo z naredbom od 31. avgusta 1900, št. 29403 odobrilo.

(Nove uvedbe pri južni železnici.) Za prihodnje leto je postavila južna železnica nad 14 milijonov kron v proračun. Na Štajerskem name rava napraviti nova postajališča ter nekatere postaje razširiti. Dela pa tudi poskušnje z novo razsvetljavo, s takozvanimi karbo-aethen-plinom za vozove.

(Nemškutarska nestrpnost.) V gostilni „Engel“ služilo je dekle spoštovane slovenske rodbine. Nedavno govorila je uslužbenka z nekim Slovincem seveda slovenski, kar je lastnico gostilne tako razkačilo, da je rekla: „Solche win dische Trotteln brauche ich nicht,“ ter jo takoj odslovila. Ne bi tega slučaja zabeležili, a zdi se nam vredno, da zvedo oni malomarni Slovenci, ki še vedno menijo, kako nas ljubijo Nemci. Bodimo torej tudi mi tako odločni in radikalni. Klin za klin!

(„Krvavi“ porotnik.) Znani trgovec Tischler iz Velenja je obhajal neko zmago — nad čem, ne vemo — po končanem porotniškem zasedanju ter pritaval v torek popoldne na kolodvor ves pobit s krvavim obrazom, z rapraskanimi rokami in krvavo obleko ter se v pijanosti zaganjal s kota v kot. Tujci so kar strmeli to krvavo človeče ter se boječe umikali njegovim zalétom. Splošno zgraženje je bilo, zakaj se tak človek redarstveno ne pridrži. Začudenje je bilo še večje, ko se je zvedelo, da je ta nezavestni, krvavi človek „cvet“ nemške inteligence iz Velenja ter porotnik.

(Iz Slov. Bistrice) se nam piše: Na slovenjebistriškem rotovžu je bila več let nabita tabla „Districts Comisariat der wechselseitigen Brandschadenversicherung“. Pred nekaj tedni se je je tabli na rotovžu zamerilo in preselila se je k Petzoltu. G. Stiger povejte nam vendar, zakaj noče tabla več biti na rotovžu, kjer vi gospodu jete? Morda ni ta selitev table s snaženjem na rotovžu v zvezi?

(Ptuj v kulturni demonstraciji.) Dne 18. t. m. so otvorili v Ptuj ob navzočnosti prvih deželnih dostojanstvenikov razširjeno gimnazijo, nemški „Studentenheim“ in takozvani „Ferkov muzej“. Nemški listi so napovedovali ta dan v znamenju naskoka na slovensko narodnost ter skušali zbuditi tudi v Ptuj ono fanatično gonjo zoper prvotne prebivalce — Slovence, kakor to delajo že nekaj let sem v Celju.

(Starši pazite na svoje otroke!) Na Vitani pri sv. Bolfenku je pustila posestnica Plohl svoje 6 mesecev staro dete v zibeli samo v hiši na tleh, med tem, ko se ona poda na polje, brez da bi bila vsaj hišne duri zaklenila. Kmalu na to

pride svinja v hišo in odgrizne otroku obe roki. Revče je še tisti večer bilo prenešeno v Ormož v Franc Jožefovo bolnišnico.

(Iz Hajdine) smo dobili daljši popis Slomšekove slavnosti, ki se je vršila tam dne 9. t. m. nad vse sijajno. Ako nam bode dopuščal prostor, objavimo dopis prihodnjic v celoti.

(Samomor železniškega čuvaja.) Dne 14. septembra so našli na železniški progi ne daleč od Središča mrtvo truplo brez glave železniškega čuvaja N. Polaneca iz Središča. Polanec je šel pod železniški prehod, je tam desko odtrgal in pod glavo na tir položil, med tem ko se mu je vlak bližal, kateri mu je odtrgal glavo, truplo pa je padlo nazaj v jarek. Vzrok samomoru so baje domače razprti in hišni nemir.

(Iz bližine Ormoža) smo prejeli naslednje nemško (!) pismo, katerega je pisal ondodni edini trdni (?) Nemec učitelju. Vkljub temu, da ima učitelj gotovo čez glavo skrbi z blizu 100 učenci, ne zahteva ta nemškutar nič manj, kakor naj bi se učitelj — svinje uganjal, da ne pridejo preblizu Petrovih gacic. Pismo, ki je sestavljeno v tako duhoviti nemščini, da se ne ve, imenuje li pisec svinjo sebe, svojega sina, gospoda Pučka ali učitelja, se glasi: „Wohlgehrter Herr Lehrer! Beauftrage Sie hiemitt, dahs Sie sich beim hern Andreas Pučko eine schlimme Schwein befindet, die hat meinen Peter Gestern Mitags Gatien zerrissen und sowohl auch meine Kinder sehr schlimm sind, mächt doch solcher Weise ein nach grösseres Unglück passieren, darum bitte ich Sie Es den Pučko beckant zu geben, sonst könnte Er unglücklich werden Zeihne mitt aller Hochtung B. Reit, Schmied.“

(Iz Maribora) se nam piše o narodni značajnosti g. kaplana Bratkovič v Slov. Bistrici: „Bil sem pri obravnavi zoper „Süd. Post“. Strmel sem, ko sem slišal iz ust prič, da je bil g. kaplan Bratkovič med tistimi, ki so peli na novega leta dan pri Verhovškem „Wacht am Rhein“. Sedaj je popolnoma umljivo, da ga perejo nemški uredniki v „Marburger Zeitung“ in „Grazer Tagblatt“. Zares daleč smo prišli. Nekateri duhovniki so naročeni na „giftno krito“, drugi pa zahajajo v družbo, kjer se pojo pruske pesmi!“

(Nemci ne poznajo lastnega jezika.) Nedavno smo poročali, da je v neki gostilni v Rotenmannu (ne pa v Gradcu) nek kadet prepeval pesmi, katere so navzoči gornještajarski „todlni“ smatrali za slovenske ter kadeta vsled tega napadli. Napadeni se je branil z bajonetom ter ednega napadalcev zabodel. Nemški listi so hitro porabili to priliko ter pisali o slovenski surovosti itd. Na obvestilo vojaške oblasti pa sedaj konstatujejo isti nemški listi, da dotični kadet ne zna niti besedice slovenske, ker mu je rodbina strogo nemškega pokolenja. Famosni „todlni“ so tedaj smatrali petje v književnem nemškem jeziku za — slovensko provokacijo. Kdo pozna tedaj bolje svoj književni jezik, Slovenci ali Nemci?

cah prideš do železnih vrat, kjer je zaznamo vana višina Reke leta 1826 in 1851, ki je znala 60 m nad navadno gladino. Precej pod vratmi zapaziš Lugek, v steno vsekan prostorček, s katerega vidiš v ožino imenovana orjaška vrata, kojih obojestranski čeli sta zvezani malo nižje s Tommasinijevem mostom, katerega je napravila sekcija leta 1885. S tega mostu vidi se na ono stran v že imenovano ožino z njenimi različnimi slapovi, na drugi pa veliki slap padajoč v jezero, votlinaste stene velike doline in visoko gori njen skaloviti obrobek.

S tega mostu se pride po precej visoki stopnici do shoda v naravni rov. To je bila sprva ozka, okrogla luknja, po kateri se je dalo le lezti; sedaj pa greš lahko skoro po koncu. Naravni rov pelje v sredino ožine orjaških vrat k Oblaserjevi ogledovalnici, od koder se nudi očesu prešinjajoč pogled na silne slapove na nasprotni strani. Vrnivši se iz naravnega rova dosepeš po Nördlingerjevi poti v Tomičevo jamo. Dasi ne najzanimivejša, je vendar po svoji silni velikosti, po svojih nebrojnih s stropa visečih kapnikih vredna, da se jo ogleda. Desno od nje je Okostna jama, kjer so se našle človeške kosti, na levi, mimo Leva, orjaškega stalagmita, neko liko kralju puščave podobnega, nizka razpoklina

raztezajoča se nekaj sto metrov v srce zemlje, in kraj katere se nahaja Krausejeva jama, pristopna le po lestvici. V njej se dobivajo edino lepi čisti stalaktiti. Posebno zanimivi so v Tomičevi jami prazgodovinski ostanki, neovrgljiv dokaz, da so v davnih, davnih časih stanovali tukaj ljudje. Izkopine se hranijo v tržaškem muzeju. Dalje od Tomičeve jame pride se po v popolnoma navpično skalo vdolbeni Plenkerjevi stezi in Pazzejevem potu v Schmidl novo jamo. Ta je že na pol mračna, kajti dalje naprej morajo se že prižgati baklje, ob katerih bajni razsvetljava dosepeš kmalu v Rudolfov dom z Belvederjem, raz katerega zreš na pod teboj bobneče vodovje; na levi zapaziš še pego dnevne avitlobe prodirajoče skozi razpoklino, po kateri se Reka za zmiraj zgublja pod zemljo. Tu je prvi slap. Pred seboj v nebo moleče stene in liki kulise razvrščeni skalnati robovi, med katerimi drvi Reka silno bučeč, — drugi in tretji slap. — Nad teboj se razpenja nad 80 m visok strop podoben ponočnim oblakom.

Nadaljevanje Rudolfovega doma se imenuje Svetinov dom z Valvazorjevo steno in Valvazorjevim mostom, raz katere se vidi šesti slap. Pri nadaljnjem, sedmem slapu prideš v najzanimivejši del podzemljakih prostorov, v Müllerjev

dom, razpenjajoč se gotovo 80 m nad jezerom ednakega imena. Kadar je voda nizka, more se okoli celega obrežja iti. Večina obiskovalcev pa se zadovolji z razgledom, katerega ima imenovani Rečni kot; od tod gre se še višje k Novakovemu nosu, raz kateri moreš pogledati ne le cel Müllerjev dom, ampak tudi zasledovati daljni Rečni tok po silni skalni razpoklini. Haukejevem proliku do Regrove jame. Müllerjev dom je konec normalne poti. Nazaj grede dosepe se po drugi v navpične stene vsekani poti k visokem hodniku v Studenčno jamo, pravo arhitektonično naravno umetnino. Po sila smelo izpeljanem potu naletiš na orjaško okno, dobrih 50 m nad Belvederjem in od tod po Preudingerjevi stezi zopet na ono mesto, kjer se prične iti v temo. Idoč po Haukejevi stezi mimo Natalijinega počivališča in skozi majhen predor k Melanijini lini stopiš v Bruckerjevo jamo, iz katere se pride po vijugasti stezi do Scheiderjevih dverij, skozi katera stopiš zopet na prosto in od tod po vabljivi poti skozi gosto grmičevje ob boku doline do Tommasinijevega mosta.

Pustimo most na levi, tedaj se povzpemo do Guttenbergove dvorane vis-a-vis Lugeku. Tu se lahajamo na visoki pečini sredi nam že znane ožine orjaških vrat, zremo na edno stran

"Domovina" pred porotniki.

Pretečeni ponedeljek se je vršila pred tukajšno poroto kazenska obramba proti odgovornemu uredniku "Domovine" A. Begu. Tožil je zaradi razžaljene časti dornovski lovski paznik Franc Šegula. Slučaj je bil približno tale: Dne 6. januarja t. l. je ustrelil v gozdu Borovcih pri Dornovi lovski paznik Šegula posestnika Blaža Feguša iz Nove vasi, kateri je šel brez dovoljenja lovit fazane. "Domovina" je prinesla dne 16. januarja t. l. dopis "Od Sv. Marka niže Ptuja", v katerem se ta dogodek opisuje. Nekateri stavki v tem dopisu so se zdeli Šeguli in dr. Mravlagu v Celju razžaljivi ter je vložil proti nam tožbo.

Mi smo nastopili dokaz resnice ter je bilo zaslišanih več prič. Tožitelj Šegula ni prišel k obravnavi, temveč ga je nekako zastopal njegov gospodar gozdar Radler. Porotniki so bili naslednji gg.: Delakorda, Prislan, Tischler, Hofbauer, Höfler, Kapla, Skasa, Virant, Payer, Fischer, Kaš in Koštomaj.

Žaljive odstavke v dopisu, katere je bilo dokazati, je smatrala obtožnica naslednje štiri: 1. V gozdu je tičal skrit dornovski lovski paznik Šegula, po domače Vuk, znan pretepač in divjak. Ko se mu Feguš približa, sproži oni svojo puško dvakrat in zadene tega smrtno v prsi. Feguš se zgrudi na zemljo in je v par minutah mrtev." 2. "Nato je šel Šegula spat in je, kakor sem slišal, izvrstno spal. Ko se je zdanilo, našel je umorjenega posestnika gozda. Ležal je na zobeh ter držal nabito puško z napetim petelinom v rokah. Pest je imel tako, kakor bi hotel streliti. Ali je mogoče, da človek, kateri misli vstreliti, mrtev pade in puška se ne sproži? Puško mu je bržkone morilec Šegula tako v roko dal, ko je Feguš mrtev ležal. Oni sicer pravi, da je bil v smrtni nevarnosti ter bil prisiljen streljati. To tudi ni res, saj ga ta v temi ni mogel videti sicer bi gotovo zbežal. Šegula si pač misli, da mu nihče ne more pričati, ker je zaprisežen." 3. "Pomilovanja in usmiljenja je vreden nesrečnej, a še bolj njegovi majhni otroci, katerih je pet in stari oče, kateri ne more več delati. Ker je pred dvema leti mati umrla, nimajo otroci nikogar, ki bi skrbel za nje. Vsemu temu je kriv Šegula, ki je tako nečloveško ravnal. Ta je neki prejšnji dan rekel: "To noč mora eden mrtev biti!" On je tako storil." Četrta točka stavi zmerjanje v besedah "divjak in pretepač."

Zaprisežene priče izpovedo: Logar Radler, da je Šegula zanesljiv lovski paznik, pri tem pa seveda "ein schneidiger Heger". Pripozna, da je graščinski lov zelo bogat divjačina, posebno fazanov. Drugi lovski paznik Janez Zelenko je izpovedal, da so v enem kraju nevarni tatinski lovci, ker mu je enkrat v temi strel šel mimo ušes ter je nato za bežečim tudi streljal ter upa, da ga je zadel.

Priča kmetski fant Franc Kristovič je bil v usodni noči z ustreljenim v gozdu. Potrdil je odločno, da Feguš ni vzdignil puške k streljanju, ko je počil iz teme strel proti njemu, puško je

temveč držal v desnici pod pazduho s cevjo proti tlom. Da bi bil Šegula klical "halt", kakor trdi, ni slišal ter tudi ne videl koga pred seboj. Po drugem strelu je zbežal. Približno tako izpove tudi priča kmetski fant Kostanjevec, le videl ni v tistem trenutku Feguša, ker je bil Kristovič vmes. Klica "halt" pa tudi on ni slišal.

Priča Čeh Martin, gostilničar pri Sv. Marku je povedal, da je videl mrtvega ležati na trebuhu, puško z napetim petelinom je držal v levici. Nadalje je izpovedal, da je v njegovi gostilni pripovedoval drugi dan lovski paznik Anton Zelenko, kako je logar Radler naročal svojim lovcem, da morajo trije iti čakati v gozd od tatinskih lovcev najbolj obiskovani, da pa je Šegula odgovoril, ako jih gre več, tedaj on ne gre, temveč hoče čakati sam, ter tatu pokazati, kje fazani sedijo.

Priča Anton Zelenko izpove, da se je tačas v gostilni le — lagal.

Priča Horvat Anton, finančni paznik v Pulju izpove, da mu je Šegula poprej večkrat pravil, da še bode tamkaj (kjer je bil Feguš ustreljen) eden smrti storil.

Priča Marinič Friderik pripoveduje, kako je bilo ljudstvo razburjeno, ko so našli mrtvega Feguša, kako je vse tarnalo, otroci jokali itd. Divjačina napravlja kmetom zelo veliko škodo, posebno fazani po polju.

V dokazovanju priimkov "divjak in pretepač", zahteva toženi, da se prečitajo kazenski zapisi o Šeguli. Isti je bil petkrat kaznovan in sicer zaradi streljanja na nevarnem kraju s tridnevnim zaporom, zaradi poškodovanja neke ograje pri železnici s petdnevnim zaporom, zaradi pretepa v gostilni, ko je nasprotnika s steklenico udaril po glavi s tridnevnim zaporom. Zaradi pretepa bil je dvakrat kaznovan vselej štirimesečno ječo ter bil kot vojak degradovan.

Po govoru dr. Mravлага podal je toženčev zastopnik dr. Josip Vrečko temeljit zagovor, v katerem je na prvem mestu povdarjal, da tožitelja Šegula danes k obravnavi ni. Vprašal je, kje je bil Šegula po strelu v gozdu, kateri se je moral vsekakor zgoditi popolnoči pred 3. uro, a svojemu gospodarju je prišel javit po lastnem pripoznanju še le zjutraj. Dokazal, da navadni lovski tat ni primerjati kmetu, kateremu fazani delajo celo leto škodo in si potem ta v zimi zaželi tega ptiča, da bi dobil zanj par grošev. Na široko utemeljeval izpovedbe prič iz katerih je jasno, kar je pisala "Domovina" ter razkrinkal tožitelja Šegula, kak "uzorni" človek da je in koliko je dati na njegovo zagovarjanje in priporočal urednika lista v oprostitev.

Končno je imel predsednik sodišča pl. Wurmsers pouk na porotnike, v katerem je razlagal, da je lovec v takem položaju, kakor je bil Šegula, opravičen rabiti orožje. Mariborski sodniki so konstatovali, da je moral ustreljeni držati v trenutku puško v rokah na streljanje, ker le tako je mogoče, da je dobil strel v leve prsi. Na mariborsko razsodbo pa da porotniki niso vezani.

v malo dolino, na drugo v veliko in pod seboj na Rečne peči in na Oblaserjevo ogledovalnico, dočim se razpenja nad nami skalnati greben kot naravni most. Iz skale izsekana steza te pelje v Schröderjevo jamo in dalje k Radonečevi ogledovalnici raz katere se mora skozi odprt skalnati lijak gledati v zeleno Reko. Od Radonečeve ogledovalnice navkreber vodeča pot se združuje z potom planinskega društva, a se cepi v dve poti. Prva: desna proti Erholdovemu grebenu, nudi ti zanimiv in učinkujoč pogled na stene male doline, na njene jame, slapove ter na njeno visoko navpično skalnato steno, na katere temenu stoji lična cerkva sv. Kancijana, in koje razpoklina sprejme Reko v podzemeljsko strugo. Leva pot je pravzaprav podaljšana normalna pot ter nas pelje v bladno Brichtino jamo. Po smelo čez Reko razpetem Concordijnem mostu stopimo v Mariničevo jamo. Navpično nad nami stoji cerkva sv. Kancijana in vas ednakega imena. Tik ob rečnem bregu vodi Rudolf Brunerjeva steza, deloma prek tramov, mimo Urbasove jame k Čoernigovi jami. Reka teče mirno po široki strugi, ob strani v jamo vsipa

joča se dnevna svitloba tvori prijeten mrak, ki prehaja polagoma v temo in spominja nekako na smrtno dremanje. Na nasprotnem rečnem bregu vidimo dvojce orjaških jamskih oken, skozi kateri prodira dnevna svitloba, ter z gramozom prokrita tla Okroglica.

Po strmi stezi stojim po kratkem potu na znatni pečini v Mahorčičevi jami, s katero končamo svoje podzemeljsko potovanje. Po kaki četrtini precej težavni vijugasti stezi smo v Škocijanski vasi, od koder imamo na vse strani lep razgled.

V predstojećih vrsticah nisem opisal vseh jam, slapov in potov. To bi bilo za podlistek tudi preobširno gradivo. Opozoriti pa sem hotel na te sloveče jame, katere se nahajajo sicer na slovenskih tleh, katere pa so nam odkrili in pristopne napravili Nemci in Lahi. Na tisoče tujcev hodi vsako leto ogledovat in jih občudovat, a med njimi srečavaš bolj nemške in laške tujce nego slovenske domačine. In vendar bi vsak Slovenec, ki je obiskal Škocijanske jame, prištevati ta poset med najlepše doživljaje v svojem življenju.

Nato so se stavila porotnikom v začetku omenjena vprašanja z dodatnimi vprašanji, in ali se je za poedine obdolžitve donesel dokaz resnice.

Porotniki pod načelstvom Höflerja iz Brežic so potrdili drugo in peto vprašanje z osmimi glasovi, zanikali so vprašanja, ali je doprinešen dokaz resnice, potrdili pa so tudi deloma dodatna vprašanja o zanemarjanju dolžne paznosti.

Vsled tega je bil Ante Beg obsojen v globo 210 kron, oziroma 21 dni zapora ter v povrnitev sodnih stroškov.

Naših misli o sodbi in razsodbi seveda ne smemo povedati. Sicer pa bomo vložili proti razsodbi ugovor ničnosti.

Druge slovenske novice.

(Spremembe pri davkarjih na Kranjškem.) Premeščeni so davčni kontrolorji gg.: J. Jereb iz Novega mesta v Žužemberk, Al. Mušič iz Trebnje v Novo mesto, A. Stermole iz Žužemberka v Trebnje; davčna pristava L. Roos iz Novega mesta v Kostanjevico in J. Perhavec iz Kostanjevice v Novomestu.

(Osebnostna vest.) Č. g. Anton Koblar je ob nastopu novo mu podeljene žopnije v Kranju imenovan dekanom in knezoškofijskim duhovnim svetovalcem.

(Slovensko gledališče v Ljubljani) otvori letošnjo sezono v soboto dne 22. septembra t. l. z operno predstavo "Aida".

(Tovarno za žveplenke je zaprl) v Ljubljani g. Tschern. Delavci so se poprej pritožili pisмено proti neurednemu postopanju in prenizki plači. Ne da bi se bilo uslišalo njihove težnje, še zaprla se jim je delavnica.

(Odvetniška zbornica za Kranjako) je imela v soboto zbor. Po preteku poslovne dobe so bili izvoljeni letos v odbor: g. dr. Fran Munda in g. dr. Ivan Tavčar kot odbornika; g. dr. Dragotin Treo kot namestnik. V disciplinarni svet g. dr. Valentin Stempihar in g. dr. Karl Triller kot člana, g. dr. Janko Jamšek in g. dr. Jakob Schegula kot namestnika.

(V pokoj je šel) gimnazijski profesor v Novem mestu g. Leopold Koprivšek.

(Zveza slovenskih kolesarjev v Ljubljani) ima v nedeljo dne 23. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v novozgrajenem pavilonu "Narodnega doma" svoj občni zbor. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Klub slovenskih biciklistov "Ljubljana") priredi VI. narodno dirko v nedeljo dne 23. septembra 1900. Začetek ob pol 3. uri popoldne.

(Državnozbornske volitve na Kranjškem) se bodo vršile: V splošni ali peti kuriji dne 12. decembra; v kmečkih občinah dne 18. decembra; v mestih in trgih in trgovski zbornici dne 3. januarja 1901; v veleposestvu dne 7. januarja. — Vsa določila glede kraja, dneva in ure volitve dobe volilci v legitimacijah. — Vsi državljani moškega spola, ki imajo pravico voliti v splošni kuriji, pa niso v imeniku občinskih volilcev, morajo v osmih dneh od razpisa volitev nazniti svojo volilno pravico pri županstvu.

(Utopljenko) so našli dne 17. t. m. v Išci pri Ljubljani. Po poselski knjižici soditi je ista Alojzija Kozlevčar iz Storij. Ran ni bilo opaziti na truplu.

(Za bohinjko železnico) vodi pripravljala dela stavbeni nadkomisar drž. železnice Leopold Frisch v Jesenicah, za črto čez Karavanke pa višji nadzornik H. Angl v Celovcu.

(Umrli je) v Harijah duhovni eksponat č. g. Lovro Tič v starosti 29 let. R. l. p.

(Umrjeno) so našli dne 15. t. m. blizu vasi Lazec v občini Draga na Dolenjskem 22letno omoženo hčer trgovca Petra Modica. Truplo je bilo z listjem pokrito ter je imelo na vratu veliko rano. Umrlo se je izvršil že koncem avgusta, ko je šla rajna obiskat svojega moža, ki je bival na orožnih vajah v Cirknici.

(Potrjen deželni zakon.) Cesar je potrdil zakonski načrt koroškega deželnega zbora, vsled katerega se razdeli občina Muta v Ziljski dolini v dve občini.

(Deželnim poslancem za beljaški okraj) je bil izvoljen dne 15. t. m. posestnik Jos. Huber. Sedaj so v koroškem deželnem zboru trije Huberji.

(Udom koroškega dež. šol. sveta) je imenovan stolni kanonik v Celovcu č. g. dr. J. Sommer.

(Velik požar) je uničil dne 13. t. m. vas Sv. Magdaleno pri Beljaku. Zgorelo je 15 poslopij.

(„Tržaški Sokol“) otvori jutri dne 22. t. m. svojo novo telovadnico, ki je tako prostorna in ugodna, da se bodo v njej tudi lahko vršile narodne veselice in plesi, kar je tržaškim Slovencem pri pomanjkanju prostorov posebno treba.

(Tri osebe zgorele.) V Pierisu v Furlaniji je zgorela vila Settomini, pri kateri prišli so zgorele tri osebe, namreč gospa, sin in vzgojiteljica.

(Zavratni umor.) V kaznilnici v Kopru je nek kaznjenec J. Tomasich umoril svojega sodruha Terzolla, kateri ga je svoj čas izdal sodniji, da je ustrelil svojega strica. Tomasich je bil v začetku obsojen na vislice, a pomiloščen na 20 let ječe. Sedaj pride zopet pred porotnike.

(Laška realna gimnazija v Pazinu), ki je popolnoma nepotrebna, temveč le ustanovljena v kljubovanje hrvaški gimnaziji, nima dovolj učencev. Da si opomore, sprejeli so se letos vsi oni dijaki, ki so propadli na hrvaški gimnaziji.

(Volitve v Dalmaciji in Primorju.) V Dalmaciji se vrše volitve za splošno skupino 17. dec. in za kmečko skupino 20. dec., za mesta in trge 3. januarja, za trgovske zbornice 4. in za skupino najvišjih obdačencev 10. januarja 1901. — Za Istro je izšel naslednji razpis: splošna skupina 3., kmečka 9., mesta 11., zborniška 12. in veleposestniška skupina 14. januarja 1901. — Na Goriškem in v Gradiški se vrše volitve v peti skupini 3., četrti kmečki 9., v mestni 11., za trgovske zbornice 12. in za veleposestva 14. januarja 1901. — V Trstu so splošne volitve 3., trije volilni razredi mesta 9., 11. in 13., za trgov. zbornico 15. januarja 1901. — Dosedaj so torej razpisane volitve v vseh kronovinah razun Galicije.

Dopisi.

(Konec.)

Gornjigrad. (Oskrbnik škofijske graščine.)

Drugo! Nekega lepega dne meseca julija sta se oglasila pri g. oskrbniku dva trgovca z lesom s Kranjskega radi neke kupčije. Na večer so se deli gospodje z nadlogarjem vred na vrtu neke gostilne ter se razgovarjali o raznih stvareh, tudi o osebi gospoda kneza in škofa. Pri tej priliki se je izrazil g. nadgozdar — veren, ponižen sluga svojega gospodarja seve — o svojem gospodu doslovno tako-le: „Der Bischof ist in meinen Augen eine Null, nichts wert! Ich bin ein vom Staate angestellter Beamte!“ V izkaz tega več verodostojnih prič. To priobčujem — brez komentarja.

Tretje. Na dan sv. Mohorja je bil slovesen sprevid ali procesija z zadnim blagoslovom pred gradom. Toda ni smeti misliti, da bi se je tudi škofov sluga udeležil! On, po mišljenju protestant, ki se prav nič ne meni javno izpovedati, da je za nj katoliška služba božja — odveč, tega ne stori! Kaj še! Oholo je stopal po hodniku, dočim je njegov nadebudni sinko — pravi sin svojega očeta — ne oziraje se na sveti čin, obnašal se tako pobalinsko in pohujljivo, da se je ob njegovem vedenju skandaliziralo vse ljudstvo. Ko je vse ljudstvo pokleknilo pri blagoslovu z Najsvetejšim, obsedel je ta fantalin, jedva deset korakov oddaljen od blagoslovljajočega duhovnika, na klopi, s hrbtom obrnjen proti njemu, s klobukom na glavi in zaničljivo se smejoč po božnosti ljudstva. Prepričani smo, da bi vsakdo drugi že bil zdavno pod ključem, radi zločina motenja vere; radovedni smo samo, ako je morda v tem slučaju izjema, ker je zločin, ki spada pod kazenski zakon, zakrivil sin knezoškofijskega oskrbnika? Nič manj bi pa tudi radi vedeli, dali je znan ta nečuvno pobalinski čin njegovi knežji in škofovski milosti? Menimo, da ne; sicer bi se sigurno poskrbelo, da bi se temu nezrelemu ptičku malce pristigle smeje peruti!

Četrto. Pretečenega meseca je bila deputacija trške občine v zadevi povečanja prostorov davkarskega urada, ki se nahajajo v gradu, pri nadlogarju. Omikan človek ve, kako se mu je vesti pri takih prilikah, ako mu tudi dotična stvar morda ni simpatična. On je vrgel deputacijo moralno pri vratih ven, češ, on noče o dotični zadevi ničesar slišati in mu je ljubše, da

se „bagaža“ — tako je nazval c. kr. urade — danes ali jutri spravi iz grada. Deputacija se je vsled tega takoj odpravila k milostljivemu knezu in škofu, kateri jo je naljubezneje sprejel in obljubil, vse v interesu trga in uradništva storiti, in da dá, ako je potreba, ves grad uradu in uradništvu na razpolago — in če bi bilo treba izseliti iz graščine tudi svojega oskrbnika.

Kmalu potem je prišel nadzornik škofovih posestev g. Jarc nadzorovat nadlogarja in je takisto obljubil, da se bode vse storilo v korist trga in uradništva. Rezultat nadzоровanja je bil baje ta, da se je izkazalo, „da je marsikaj gnjilega v državi danski“; ali je g. nadzornik nadlogarja pohvalil ali ne, o tem molčijo viri.

Pri tej priliki so bile tudi zaslišane prizade stranke, seveda v prisotnosti nadlogarja. Da bi videli sedaj tega vsegamogočnega paša, kako se je vil, hlinil in prilizoval.

Čim pa je prestal silno nadzorstvo, že so mu jeli rasti rožički. Nasproti davčnemu nadzorniku, ki je prišel z županom vred k njemu se dogovarjat o razširjenju uradnih prostorov, se je vedel tako arogantno, surovo in neotesano, da je ta užaljen takoj odšel. Tu je mogoče samo dvojje: ali je njega prevzvišenost in nadzornik g. Jarc govorila neistino napram deputaciji, ali pa je nadlogar toli predrzen in smel, da si upa zoperstavljati se izrečni volji svojega gospodarja. Ker je prvo povsem izključeno, je mogoče samo drugo! Kakor rečeno nadlogar se je vedel tako surovo, neomikano in robato, kakor pravi pravcati drvar iz lončkih hribov, a še ta bi se ne vedel tako, dokler so še količkaj v redu kolesca v njegovih možganih. Kdor se na ta način, dasi mu teče že voda v grlo, upa vstavljati naredbam in izrečni volji svojega gospodarja, ni več moralen — in isto se tudi s polnim pravom lahko trdi o našem „vogtu“.

Kaj li hoče doseči, da se toli intenzivno vstaja škofovim naredbam? Odgovor je lahak! On hoče sploh spraviti vse uradništvo iz Gornjega grada, da bi potem tem laglje igral prvo vlogo in gospodaril neomejeno brez kontrole kakor despot ali paša, ne da bi mu kdo gledal na prste. S tem pa hoče škoditi ne samo tukajšnjemu prebivalstvu, kakor v prvi vrsti svojemu prevzvišenemu gospodu, čegar interese bi bil dolžan varovati. Nam je končno vse edno, zakaj prepričani smo, da bode preje ali sleje tudi neverjetna potrpežljivost njegove knežje in škofovske milosti pri kraju. Naša je že davno, — pod našo častjo se nam zdi, s takim človekom še nadalje direktno občeovati — bodisi v družabnem, bodisi v kupčijskem oziru!

Bodi dovolj! dasi bi se še dala napisati cela knjiga o tem knezoškofijskem oskrbniku in nadlogarju.

Upamo pa, da bode končno tudi njega prevzvišenost uvidela, da je pač že skrajni čas, da se pošlje v zasluženi(?) pokoj ta mož, ki je toliko sposoben za oskrbnika, kakor kozel za vrtnarja, in da bode vsak drugi, še tako nesposoben oskrbnik znal bolje varovati interese svojega vladike — kakor ta zagriženi bismarkijanec!

Iz Slov. Bistrice. Slovenjebistriško učiteljsko društvo je imelo 13. dne meseca septembra svojo redno zborovanje v Slov. Bistrici. Gospod predsednik Sabati pozdravi navzoče, jih spodbuja k tesni združitvi in marljivemu delovanju v korist šoli, učiteljskemu ugledu in splošnemu napredku. Spomni se praznovanja 70. rojstnega dneva Velikanstva, kateremu se zakliče 3krat krepki „živio!“ in Slomšekove stoletnice rojstva, kateremu v spomin zaorijo 3kratni „slava!“ Nadalje omeni, da so se društveniki v lepem številu vdeležili Slomšekove slavnosti na Ponikvi in v Slov. Bistrici, kakor tudi „Zavezinega“ zborovanja v Mariboru. — Izmed dopisov je bil najzanimivejši odbora učiteljskega društva za graško okolico, ki daja nasvete kako bi se zamoglo štajarsko učiteljstvo združiti v štajarski zavezi. — Društvo se izreče za tako združitev, prepusti pa v to potrebne nadaljne korake v „Zavezinega“ odseku. Z odobravanjem se je nadalje vzelo na znanje poročilo o zborovanju načelnikov, ki je bilo 17. aprila v Mariboru; osobito je društvo za ustanovitev takimenovanega poizvedališča. Društvo izve tudi po predsedniku, da se je letos povodom

„Zavezinega“ zborovanja v Mariboru 9. avgusta po delegatih storil sklep glaseč se: Za posebne zadeve slov. štajarskega učiteljstva se ustanovi „Zavezni odsek“ obstoječ iz predsednikov vseh spodnještajarskih učiteljskih društev in zaupnih spodnještajarskih učiteljskih društev. Načelnik temu odseku je sedaj načelnik celjskega in laškega učiteljskega društva. Sliši se h koncu poročila želja, naj bi se iz tega odseka izcimila „Zaveza“ vseh spodnještajarskih učiteljskih društev. — Prihodnje zborovanje bo 8. dne meseca septembra t. l.

Šmartin pri Slov. Gradcu. Marsikdo si je morda že mislil, zakaj Šmarčani nič ne poročajo o Slomšekovi slavnosti, katero so priredili 2. t. m. Pa počasi pride vse na vrsto, kakor je že pri nas navada. Krasen je bil dan, ki smo si ga bili zbrali in izbrali v proslavo velikega vladike. Že v predvečer so vihrale veličastno zastave raz cerkvenega stolpa, naznanjujoč imenitno slovesnost, ki se ima vršiti. Tudi druga poslopja so bila z venci in zastavami oklepšana. Hitro po večernicah se je jelo zbirati radovedno občinstvo v šolskem poslopju, med katerim je bilo opaziti gostov iz Starega trga, Podgorja, Šmiklavža in celo iz Št. Vida nad Valdekom. Najbolj so se izkazali Slovenjgradčani ker — nobenega ni bilo. Čast! Kmalu potem je gromenje topičev naznanilo začetek slovesnosti. Vse je bilo prenapolnjeno ljudstva. Najprvo je gosp. Waukan kot predsednik pozdravil zbrane goste. Takoj je zapel domači pevski zbor pod vodstvom vrlega g. E. Krpača, pesem „Naše gore.“ Potem nastopi č. g. Val. Vogrinc, kot slavnostni govornik. S kratkimi in duhovitimi besedami je naslikal delovanje najimenitnejšega Slovenca — Slomškega. Zatem so se vrstile prelepe pesmi in deklamacije. Na zadnje je prišla šaloigra „Zamujeni vlak“ na vrsto, pri kateri so se domači fantje vrlo obnašali. Izvrstno je Janez Hartman predstavljal mojstra Petra. Tudi Čekunov kovač se je kot občinski sluga dobro postavil. Krčmar Orel, sodar Potokar (F. Filač) tesar Hribar (F. Bregant) so svoje vloge zgledno igrali. Tudi železniški nadzornik (g. F. Grm) in vrtnar (F. Mihans) nista zaostala. Omeniti se tudi mora, da največ zaslug si je s to prireditvijo pridobil občespoštovani g. F. Grm, ki se ni bal nobenega truda; naj bo njemu in vsem, ki so kaj pripomogli, čast in prisrčna hvala.

Došel je bil tudi brzojav s sledečim pozdravom: „K današnji slavnosti vam iskreno častitam. Veseli me, da se s to prireditvijo spominjate slavnega vladike — neizrečeno rad bi se osebno vdeležil, pa nemogoče, v duhu bodem v vaši sredini. Pozdravlja srčno vse zbrane in kliče, Bog živi!“ Karner!

Narodno-gospodarske novice.

Ocetna kislina je strup.

Že nekaj časa sem čuje se o zastrupljenih po ocetni kislini, tako, da se ne samo sodnija, ampak tudi časopisje mora s tem pečati ter pisati proti razširjati tega nevarnega izdelka.

Pred kratkem (5. julija t. l.) bila je v Gradcu sodnijska obravnava, in je bila neka tamošnja gostilničarka obsojena na dvamesečni zapor, ker je ocetno kislino brez nadzorstva pustila in nek obližnjivi deček je potegnil par požirkov, misleč, da je vino, a je po groznih bolečinah umrl.

Ocetna kislina je ravno nasprotno, kar je naravno izdelani jesih ali pa vinski jesih, kar je napravljen iz lesa, ter je torej kemični izdelek. Ta kislina je še razredčena z 30—40krat toliko množino vode porabna za jesih. Okusna ni tako kakor štajarski jesih, zdrava tudi ni; če pa pomislimo, kako se mora skrivati in koliko imeti opravila s pomešavanjem, je tudi predraga.

Ako k zgornjem smrtnem slučaju navedemo še slučaje: 25. maja t. l. je na Kranjskem nek deček materi vzal steklenico in pokusil ocetno kislino, umrl je; dalje je nek delavec premalé razredčil kislino za salato, plačal je svojo neprevidnost s smrtjo v štirih dneh, še s temi slučaji ni konec zastrupljenj, nasprotno, ravno na deželi pri delavskem stanu so ljudje bolni, a ne vedo od česa, ker potovalci najraje ponujajo svoje blago ljudem, kateri ne poznajo te strupene tvarine. Steklenice so z „Nerazred-

čeno ni užitno* zaznamovane, a to ne koristi dosti, kakor se razvidi iz smrtnih slučajev.

Ocetna kislina je blago, katero bi se moralo prepovedati agentom ponujati — ker je strup.

Družinski oče ali gospodinja pa bi se morali varovati takih izdelkov, ter raje domači jesih uživati — ne pa nesreči vrata odpirati.

Ocetna kislina pa je koristna za zatiranje sten, kot jedilni jesih pa ne spada v promet, ker je strup in so oblasti že radi množičnih se nezgod počele delati na to, da se nekaj ukrene proti razprodaji.

Politični pregled.

(Cesarjeva zahvala vojaštvu) V armadnem listu je objavljena cesarjeva zahvala vojaštvu ob priliki galiških manevrov. Cesar povdarja posebno veselje zaradi čestitke, katero mu je sporočil nadvojvoda Rainer v imenu armade k 70letnemu rojstnemu dnevu.

(Državna podpora za ujme.) Izišla je ministrska naredba, s katero se pooblašča finančno ministerstvo najeti pet milijonov kron za podporo po ujmah prizadetim deželam.

(Deželni zbori) se baje skličejo sredi meseca oktobra, da bodo sklepali o deželnih dokladah na državni davek za žganje.

(Za ljudsko štetje.) Vkljub vsem prošnjam in protestom Slovanov, naj se bodoče ljudsko štetje vrši po narodnosti, je izdal minister pouk, da je šteti ljudi v Avstriji le po „občevalnem“ jeziku, ne da bi se zabležilo, kdo je več tudi drugega deželnega jezika. Vsled te pristranske naredbe zgubimo Slovani na tisoče svojih rojakov, ki so v nemških službah ali v odvisnosti Nemcev ter bodo iz strahu izpovedali, da jim je občevalni jezik nemški.

(Zborovanje bivših nemških levičarjev.) Načelniki nemških klubov v bivšem državnem zboru so se sešli te dni na Dunaju v posvetovanje o bodočih volitvah.

(Odstop ogrskega ministra za deželno brambo.) Govori se, da se je ogrski honved minister baron Fejervary letos udeležil zadnjikrat vojaških manevrov ter namerava kmalu odstopiti. Naslednik mu bo sekcijski načelnik v vojnem ministerstvu Ljudevik pl. Jekelfalussy.

(Izgon Poljakov iz Nemčije.) Gališki delavci v predilnici Wilhelmshafen so vsi iztirani iz Nemčije.

(Splošno pomiloščenje v Srbiji.) Govori se, da bo kralj Aleksander ob priliki godu kraljice Drage dne 24. t. m. pomilostil vse za radi napada na Milana obsojene osebe.

(Smrt saksonskega princa Alberta.) Sin saksonskega princa Jurija, 26letni princ Albert, je padel dne 16. t. m. blizu Draždan tako nesrečno z voza, da je po par urah umrl.

(Razpust angleškega parlamenta.) Kraljica Viktorija je razpustila angleško zbornico ter so razpisane nove volitve od 1. do 15. oktobra.

(Vojna v Afriki.) Angleški general Macdonald je zajel dne 13. t. m. pri Winburgu 700 do 800 Barov s 3 topovi, 33 vozov, 270 volov in 65.000 patron. Tri vozove so Buri zažgali. Vest, da odpotuje buraki predsednik Krüger s svojo ženo v Evropo, se potrjuje, vendar se zanika, da bi se bil Krüger s tem odpovedal predsedništvu.

(Vojna na Kitajskem.) Rusi so začeli umikati svojo armado iz Pekinga ter pustijo tam le 8000 svojih vojakov. Cesar in cesarica sta podelila princema Čingu in Li-Hung Čangu popolno pooblastilo, da se pogajata v imenu kitajske vlade z mednarodnimi velesilami. Zastopniki velesil so se zedinili za posredovanje teh dveh moč. V par mesecih je pričakovati novih bojev, ker se kitajske čete med morjem in Pekingom pripravljajo na napade. Velesile so sklenile porušiti trdnjave pri Taku ter prepovedale uvoz vsakršnega orožja za dobo 10 let.

Književnost.

(Avstrijska zgodovina za ljudske šole.) V spomin na 70letnico rojstva Nj. cesarskega in kraljevega apostolskega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. spisal Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. Založil Joa. Petrič, tiskala Miličeva

tiskarna. Cena 2. kroni. Elegantna, strokovno sestavljena in s krasno sliko cesarjevo opremljena knjiga bo gotovo dobro došla vsem ljudskim učiteljem, šolskim in narodnim knjižnicam, kajti dosedaj smo v naših šolah pogrešali take knjige.

(Naši narodni grehi. Kako bo z vojsko) se imenuje knjiga, katero je napisal Slovincem v svarilo in pouk Podgrajski. Založila „Narodna tiskarna“ v Gorici. Cena 25 novčičev, po pošti 5 novčičev več. Knjiga je vredna vse pozornosti in najboljšega priporočila, naj bi jo razumniki širili med narod. Nasledki, ki nam grozijo vsled naših narodnih grehov, kakor jih opisuje ta knjiga, niso morda le iluzorni, temveč nad vse resnobni.

(„Ročni zapisnik“) z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Štajarskem, Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko šolskega učiteljstva za l. 1900/1901, je ravno izšel v založbi R. Šeberja v Postojni. Uredil ga je učitelj Štef. Primožič. Ta praktično urejeni in lično tiskan ročni zapisnik velja za 75 učencev 1 K 40 v., za 100 učencev 1 K 50 v., za 125 učencev 1 K 60 v., za 150 učencev 1 K 70 v., s poštnino 10 v. več.

Razne stvari.

(Umrli je) v Zagrebu dne 19. t. m. ugledni odvetnik dr. Lovro Vidrič, rodom Slovenec. Za časa svojega bivanja na Bledu se je poteg kopal v jezeru ter se smrtno prehladil. N. p. v m.

(Ženske študije na dunajski univerzi.) Uradno se razglša, da se sedaj smejo tudi ženske udeležiti medicinskih študij.

(Skrivna pisava anarhistov.) Glasom po ročil nekega turinskega lista je policija v Milanu vladi naznanila, da se ji je posrečilo dobiti ključ do tajne pisave anarhistov, da so se tem potom odkrile že prav znamenite in nepričakovane tajnosti iz delovanja mednarodnega anarhizma, po sebnosti Brescija.

(Pariško razstavo) je obiskalo v ednem dnevu 600 523 ljudi. To je baje najvišje število, ki se je dosego letos v ednem dnevu. V avgustu in juliju je bil obisk prav slab, sedaj pa je število obiskovalcev znatno večje, kar ve seli zlasti restavratere, ki so svoje cenike že znatno znižali.

(Največje bakreno goro) so našli kakih 30 milj od mesta Vancouver v Ameriki. Gora je visoka 428 čevljev.

(389) 1

ZAHVALA.

Podpisani sem glede imenovanja nadučiteljem na Vranskem toliko častitek od odličnjakov, kakor tudi od svojih sovrstnikov od daleč in blizu prejel, da mi ni mogoče vsakemu posebej se zahvaliti. Storim torej svojo dolžnost na tem mestu ter izrekam vsem najtoplejšo zahvalo na blagem spominanju moje osebe.

Vransko, 14. septembra 1900.

Simon Meglič
nadučitelj.

Učenca

iz poštene rodbine, sprejme
tako v uk

Josip Hočevlar

krojški mojster v Celju, Kolo-
dvorske ulice št. 5

(392) 3—1

Najboljše strune

za gosli, kitare, tamburice, ali citre so do-
biti v trgovini Dragotin Hribarja v Celju.

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vaško doma sam brez vsake priprave in težave najfinije likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstrak-
tov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov
likerjev: Tropinovec — Absine — Vermut,
Roski polinovec — Čaški liker — Kimpel
po 80 kr.; — Slivovec — Rum — Ča-
njevec — Alas — Alpakli liker — po 85 kr.
in Konjak — Benediktinec — Chartreuse
— Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam
proti predplačilu v znakah ali poštno
nakasnično; po poštne povzetju 10 kr.
več. — Vsaki pošiljatelj pridene navo-
dilo, kako se napravi liker.

Preprodajalcem, če naročijo več blaga
mno go ceneje (381) 15—13

Anton Rukavina

Trst, via Belvedere št. 23.

Pozor kmetje!

Naznanjam, da kupujem fino obrana de-
bela jabolka, hruške, breakve, kakor tudi
med (strd) vsake množine. (384) 6—3

Anton Kolenc v Celju.

Učenec

krepek in zdrav iz boljše hiše se sprejme takoj
v trgovino z mešanim blagom.

Anton Verbič

(380) 3—3

v Tepanjah pri Konjicah.

Josip Širca

v Žalcu.

Tovarniška zaloga najdaljnjih in naj-
boljših koles kakor:

„Puch“, „Meteor“, „Waffen“,
„Slavia“,

potem drugih raznovrstnih, z novimi in
najnovejšimi iznajdbami opremljenih ga-
rantiranih koles. Cena od 80 gl.; naprej.

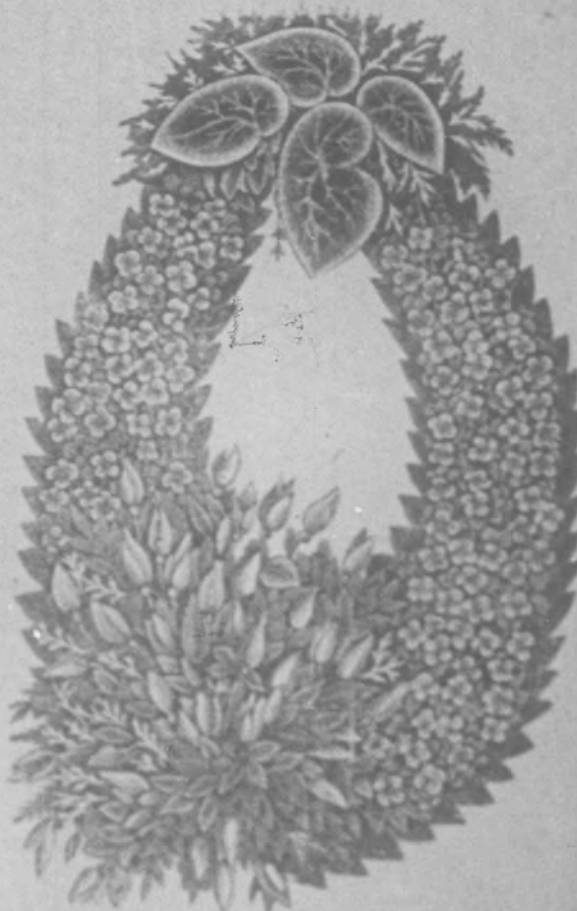
Lastna popravilnica.
Za posameznih kolesnih del in kole-
sarskih potrebščin.

* Točna in kulantna postrežba. *

Trgovina

Dragotina Hribarja v Celji

sprejema v naročevanje različne pečate iz
kavčuka in mesinga, nadalje vignete za
pisma in steklenice, po najnižjih cenah.

Krasne nagrobne vence

v vseh velikostih in cenah pripravlja

PETER KOSTIČ

v Celju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Špitalske ulice šte. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. za po najkulantnejših pogojih. Posojila na vrednostne papirje proti niskim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje

denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na giroconto s 4 1/2% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Eskompt menic najkulantneje.

(391)

Borzna naročila.

Vožne karte in tovorni listi v **AMERIKO.**

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje Red Star Linie. Dunaj IV.
Wienergürtel 20 ali pa
Julij Popper, Bahnstr. 8, Innsbruck.

Šolske zvezke

za ljudske šole ima v lastni
zalogi trgovina

Dragotin Hribar-ja
Celje

Rotovška ulica šte. 2.

Prodaja hiše.

Dne 29. septembra 1900 predpoldan ob 9. uri prodala se bo na javni dražbi pri c. kr. okrajnem sodišču v Gornji Radgoni v konkurzno maso gospoda Ivana Markovič, bivšega trgovca v Gornji Radgoni, spadajoča ednonadstropna hiša šte. 1 na Gornjem Grisu, v kateri se je že več let nahajala trgovina z mešanim blagom.

Cenilna vrednost znaša 4000 gld. ali 8000 kron ter vadij 400 gld. = 800 kron.

V isti hiši vršila se bo tudi dan poprej, to je 28. septembra 1900 popoldan ob 2. uri dražba štacunske oprave.

Natančneje se izve pri podpisaneu oskrbniku konkurzne mase dr. Josipu Gorički, odvetniku v Gornji Radgoni.

V Gornji Radgoni, dne 17. septembra 1900.

(391) 1

dr. Gorički.

Tombolo

priloga

trgovina Dragotin Hribar-ja v Celji
po sledečih cenah:

proste	fine vsekane
100 kom. 1 gld. 80 kr.	100 kom. 2 gld. 60 kr.
200 " 3 " 40 "	200 " 5 " "
500 " 8 " "	500 " 12 " "
	1000 " 22 " "

Zunanja naročila izvrše se točno

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov
kakor tudi izvrstne slamorezne kose.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pchištenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpriprostejše do najfinejše izpeljave.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni.

(294)

Velika izbira železnih nagrobnih križev.

* Slavno občinstvo vabim najljubneje, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Ljubljanska kreditna banka

naznanja najljubneje, da je pričela s 1. septembrom svoje delovanje v hiši gospoda
Grobelnika, Špitalske ulice št. 2.

Ljubljanska kreditna banka se peča z vsemi kupcijami, ki spadajo v bančno stroko, posebno: **Z nakupom in prodajo vrednostnih papirjev vseh vrst valut in novcev.**

Eskomptovanje menic.

Sprejemanje hranilnih vlog in vlog na tekoči račun s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri izžrebanju srečk.

(363) 3-2

Borzna naročila.

Posojila na vrednostne papirje z zmernimi obrestmi.

Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in srečk.

Sprejemanje vrednostnih papirjev v shrambo in oskrbovanje, kakor tudi v revizijo izžrebanih številok itd.

Natančneje pojasnila se radovoljno dajo ustno ali pismeno.

Ravnateljstvo ljubljanske kreditne banke.